

“LA ORDE DEL ACHA”

Escoltéume en atenció. Tortosa havia sigut reconquistada als moros, pero ‘els moros que ‘n aquell temps s’ havien acreditat de tindre bon gust, per quant triaven lo floret de les comarques y poblacions espanyoles, no podien conformarse en perdre pera sempre á la sultana del Ebro, mes garrida cent vegades que la sultana de Stambul.

Ploraven l’ anllor de Tortosa y de les seues hortes y dels seus jardins, y com un tigre que está al *éco*, esperaven lo día de torná á recuperarla.

Lleal Comte Berenguer, Marqués de Tortosa: ¿per qué mos abandones en lo moment crítich del perill? Lo bon Comte se ‘n anat, se ‘n anat al siti de Lleyda.

Los ulls dels fills del desert brillen en la foscó de la venjansa com si fossen rellampechs. ¡Ara es hora!

Sí, ara es hora, pos á banda dins de les muralles tortosines, después de tantes guerres, hi queden molt pochs homens.

Ya se sent la remó del exércit sarraceno.

Los pochs defensors de la plassa tremolen, no per ells, sino per les seues mares, per les seues dones, per les seues filles.

--¡Morirem matant! Com los de Sagunto y’ls de Numancia, botem foch á la ciutat. ¡Tortosa no tornarà á se mahometana!

Diuen, pero l’ Angel, antich patró de nostra ciutat, fa de manera que arribe la fatal noticia á ohits de les dones; y les dones reunides á una iglesia, acorden armarse de destrals y pujá á les muralles y batres per Deu y la Patria, mentres los homens farien una surtida y una defensa desesperada de la ciutat.

Dit y fet. La sorpresa del enemich, cregut de que’ls tortosins no oposarien resistencia, va ser terrible. Miren á les muralles y les veuen atestades de gent. Y tants soldats deu tindre Tortosa, que encara ne sobren pera fe una surtida.

¡Som víctimes d’ una emboscada! criden los moros; se ‘ls posa ‘l cor mes estret que una fulla de pí; les cames los fan figa; entra ‘l pánich per les seues filles, y quan arriben los tortosins se dixen matá com les ovelles bobes, que per allí ahont va una van totes.

Quan va arribar lo Comte Berengue, va honorar y condecorar a les donnes tortosines per la seua valentía y gesta amb la orde del acha.